

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' יתרו י"ח שבט תשע"ט

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 600

פנינים יקרים

וישמע יתרו וכו' (יה, א) פרש"י מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, הענין הוא דנודע דענין תשובה היא למעלה מתפיסת כל הנבראים כמו"ש בירושלמי שאלו להקב"ה נפש החוטאת מה עונשה ואמר יעשה תשובה ויתכפר, ורק הקב"ה בלבד גזר אומר שיועיל תשובה כי הוא בוחן לבבות וכליות, וזה שקשה לו לרש"י מה שמועה שמע ובא למדרגה גדולה כזו לחסות תחת צל השכינה וליתר פרשה בתורה? ותירץ קריעת ים סוף ומלחמת עמלק עפי"ד הזה"ק מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא היינו ממקום שאין שום מחשבה תפיסא ביה ע"י כח התשובה ובזכות האמונה נקרע להם הים ונצחו במלחמת עמלק.

(ישמח ישראל)

וישמע יתרו (יה, א) רש"י: מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק! לכאורה הלשון "בא" מיותר אלא שבא ללמדנו דהרי הכל שמעו, אלא יתרו שמע והבין הסיק מסקנות ממה ששמע והתגייר... מכאן שלא מספיק לשמוע אלא צריכים להפנים, (כענין שמע ישראל - השמע לאונך מה שאתה מוציא מפוך).

(הרה"ק מוהר"ד מללוב)

ואת שני בניה אשר שם האחד גרשום וכו' ושם האחד אליעזר וכו' (יה, ג) התורה מדגישה כאן ושם "האחד" אליעזר ולא שם השני אליעזר, זה בא לרמזינו שאסור כלל להבדיל בין הבנים (וכן הוא במסכת שבת דף י' ע"ב לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים וכו') ולכל בן שנוסף למשפחה צריכים להתייחס כאילו הוא בן יחיד ועדיין ממשיך להיות האחד...

כי יהיה להם דבר בא אלי ושפמתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלקים ואת תורותיו (יה, טז) אם יהיה להם משפט אנו מבינים ושפמתי בין איש לרעהו, אך מה זה והודעתי את חוקי האלקים ואת תורותיו? אלא הענין הוא משה רבינו כשבא אליו אדם בתלונות היה אומר לו אתה יודע למה יש לך בעיות? אתה לא עובד על עצמך להכיר את אורות הקדושה שבתוכך כי ככל שתלמד להכיר את חקי האלקים ותורותיו בעבודת הנפש, תתחבר אחרת בכל הקשור בינך לבין רעהו...

איעצך וכו' (יה, יט) לכאורה הוא כמו חוצפה שייעץ יתרו למשה רבן של כל הנביאים, כי ודאי יתרו חכם ובעל דרך ארץ הגם שהיה חותנו ולטובתו. אעפ"כ אין דרך ארץ, אך שידע מאוד שטוב ההכנעה לאדם ועונה כי ה' את דבא. וזה שמע בקולי איעצך עי"ז שתתנהג בעונה יהיה אלקים עמך.

(תורת החוזה מלובלין)

ויסעו מרפידים כו' (יט, ב) דהנה איתא המקבל עליו עול תורה פורק ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, כי העולמות נבראים בתורה והוא מקיימם בזה ממילא יש לו פרנסה בריווח בלא טורח ויגיעה. וזה ויסעו מרפידים ויחנו במדבר, שהיה להם צרכם בהפקר כמו מדבר שהוא הפקר לכל. (וזאת זכרון לחוזה מלובלין)

ומשה עלה וכו' (יט, ג) במדרש פירש משה עלה בענן וירד בענן וזכות אבות עולה ויורדת עמו. פירושו ומשה מפני שהוא משה עניו מכל זכה לעלות בענן. וכן וירד משה ולא תתמה הלא זכה לעלות אל ה' ודאי למעלה אי אפשר לבוא לו גאווה משא"כ בירידה, וזה אומר וזכות אבות עולה וירד עמו פירוש שתלה הכל בזכות אבות.

זכור את יום השבת לקדשו (כ, ה) שע"י הזכירה ניתוסף קדושה לשבת פירוש שורש השבת מאד נעשה אבל כפי מה שזוכרין בני ישראל את השבת וככל שמכניס עצמם לשבת בקדושה וטהרה משיגים יותר ויותר אורות לרוח הנשמה שבקרבנו לפי ימות השבוע.

(שפת אמת)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש זיע"א פירשת וישה תשל"ב - נכתב ע"י א"א

כל אדם צריך לעבור קשיים במשך ימי חייו בכדי שיגיע להבנה מה רוצים ממנו פה בעולם הזה. כל מציאות האדם היא להיפך ממציאות הבריאה, ולכן האדם אינו יכול להבין את המציאות האמיתית של העולם רק ע"י נסיונות החיים שלו. הנסיונות מלמדים אותו מהי התכלית שלשמה הרבש"ע ברא אותו.

דבר זה אנו למדים מיעקב אבינו. בפרשת וישב נאמר: "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" וסמך ליה "אלה תולדות יעקב יוסף", ומפרש רש"י: "אלה יישוביהם וגלגוליהם של תולדות יעקב עד שבאו לכלל ישוב... ביקש יעקב לישוב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף". מה התורה רוצה ללמד אותנו בסיפור זה שביקש יעקב לישוב בשלוח? יעקב אבינו ביקש שהעולם יכיר ("דערהערן") את מציאות הבורא ואת מציאות הבריאה שלא ע"י כאבים, ולא יצטרכו לסבול כל כך הרבה גלויות עד ששיגו את אורות ששת ימי בראשית. יעקב אבינו חיפש בשביל בניו כל מיני אופנים שיעברו את העולם בנקל, ללא סבל. והתשובה ע"ז היתה קפץ עליו רוגזו של יוסף, ושל דינה והרבש"ע הראה לו שהאדם אינו יכול להגיע לישוב - לישוב הדעת, ולהשגת המציאות של בורא כל העולמים, רק על ידי מאורעות ונסיונות.

והיינו, כי האדם נברא בדיוק ההיפך מן המציאות של בורא כל העולמים, והוא צריך להגיע לשלימות, שהוא עצמו יחיה במציאות של הבורא, שהוא השלימות. וכמו שהרבש"ע הוא טמיר ונעלם, שאין יכולת להשיג את

מציאות הבורא. כי למרות שהקב"ה הוא בורא הכל ופועל את הכל, הוא טמיר ונעלם, ואת כל הפעולות הוא פועל ועושה באמצעות האדם - שהוא לא טמיר ונעלם - שנראה כאילו הוא עושה את הפעולות הללו, והמציאות האמיתית של הפעולות הללו - שהוא הרבש"ע הפועל הכל - הוא טמיר ונעלם. והאדם צריך לעבוד עד שיגיע לאותה מדרגה של טמיר ונעלם, שהוא אינו מציאות כלל. והיינו שיתברר ויתאמת אצלו שכל מה שנעשה על ידו בעולם וכל המציאות כולה, הכל הוא הקב"ה הטמיר ונעלם. ועליו להגיע למדרגה כזו של הכנעה, שבכל כח שמוציא אל הפועל, ובכל נשימה ונשימה, הוא מכיר ומרגיש את היסוד שלו שהוא הטמיר ונעלם, וכל הכוחות הגשמיים שהוא מוציא לפועל הוא עושה ע"י הטמיר ונעלם, והוא בעצמו אינו אלא סיבה שהקב"ה פועל באמצעותו.

ותכלית הדבר הוא, שהאדם יגיע לשלימות הביטול. שהוא עצמו אינו פועל מאומה, הוא חי במציאות של סיבות. כל המציאות שלו אינה מציאות בפני עצמה, רק כל מה שהוא עושה הכל מסובב ע"י מסובב הסיבות. ומכיון שלא הוא העושה, והוא רק סיבה המסובבת מהטמיר ונעלם, בכל עבודה שעובד הוא לא חי עם עצמו, כי לא הוא העובד. כל עוד האדם חי עם עצמו, בכל פעולה שעושה הוא חי בסיפוק ותענוג. כאשר זה מצליח הוא נשאר בגבהות הלב. וגם אם הוא עובד לבטל את הגאווה הזו עדיין נשאר לו שמץ ממנה, שמרגיש שהוא עושה, והוא רוצה שהעולם

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

ישמע ממנו, ואז הוא חי בסיפוק גדול. ורק כאשר יגיע לשלימות הביטול בבחינת ולבי חלל בקרבי, ויחיה בבחי' טמיר ונעלם, ויכיר כי העבודה שלו לא הוא העושה, וכל הכוחות שלו אינם שלו, רק אז יוכל להשתחרר מן הסיפוק והגדלות, מכיון שידע בכל פעולה ועבודה שפועל, שהכל מסובב ממסובב הסיבות. וממילא גם בשעה שהוא עושה את הפעולה הוא חי באווירה אחרת, לא בסיפוק שלו, רק בפחד שלא יסיח דעת מההכרה שהוא אינו מציאות, ויתנתק מהטמיר ונעלם שהוא הכח שלו.

והפחד הזה הוא המקשר את האדם אל המציאות האמיתית שלו, אל אשר לו הכח והממשלה. וכמו בהמה שהקב"ה הטביע בה טבע שתדע מי הוא בעל הבית שלה, כמו שנאמר ידע שור קונו וחמור אבוס בעליו. ע"י האבוס היא מכירה מי הוא הבעלים שלה, מתוך שהוא מוביל אותה בתמידות היא מרגישה שהוא הבעלים. כמו כן הוא האדם. איך יכיר את המציאות שלו, ויחיה במציאות של סיבות, שכל הכוחות שלו הם בעצם הכח של הטמיר ונעלם, וכל פעולותיו אינם אלא סיבות של מסבב הסיבות. על ידי שיחיה במציאות של סכנה, ויחיה בפחד תמידי שלא ישכח שהוא טמיר ונעלם, והכוחות שיש לו הם לא הכוחות שלו, זהו האבוס של האדם שדרכו מכיר את קונו. כי כל עוד שהוא לא חי בפחד הזה, כאשר הוא מצליח בפעולה שנעשית על ידו, יש לו סיפוק. שנעשה דבר על ידו. וזה

מבעיר בו אש. ואז אין עצה להתגבר על זה רק אם יעבוד בכל הכוחות לקבל פחד שיבטל את הסיפוק, ועי"ז יחיה במציאות של חמור אבוס בעליו, במציאות של סיבות, שלא הוא המציאות של הכוחות שהוא מוציא לפועל, וכל הכוחות הללו אינם כוחות הגוף, רק כוחות הנפש הם, חלק אלוהי ממעל. מכיון שכל עוד שהוא לא חי בפחד מן הסכנה שישכח שהוא טמיר ונעלם והכוחות אינם הכוחות שלו, כאשר הוא עושה פעולה שמביאה אותו לגדלות הוא חי במציאות הגוף שלו, ואפילו אם הוא עובד ה' בלתי אפשרי שלא יהיה בכח הגוף, ובסופו של דבר הגוף מביא אותו לשמץ גדלות.

ואיך יוכל האדם להגיע לכזו מציאות, הרי עביות החומר של העולם הזה עוד יותר גרוע מחיה, שכל זמן שאנו לא חיים בביטול כמו בהמה אנחנו יותר גרועים מבהמה. התשובה על זה היא, על ידי הנסיונות שהאדם עובר, ובכח הבחירה. האדם צריך לחיות בהכרה תמידית שיש מציאות המחיה אותו ונותן לו כוחות, וכל עוד שהאדם לא חי את זה, אפילו אם הוא במדרגות גבוהות של עבודה וביטול, עדיין נשאר איזה שמץ של גוף שאינו טמיר ונעלם שהיא המציאות של הרבש"ע, דהיינו כוחות הנפש. להגיע להכרה זו וביטול שכזה, זהו דבר שאי אפשר להבינו בשכל, רק מבשרי - ע"י עבודה - אחזה אלוהי, על ידי הנסיונות שעוברים.

המשך יבוא אי"ה

המשך פצוצים יקרים

זכור את יום השבת לקדשו (כ, ה) כתב רש"י זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, ונראה לרמז דמי שזוכר את השבת ומקיים אותה כראוי הרי השבת שומר אותו (כמובא בהלכה שלכך לא מסיימים ברכת השכיבנו בשומר עמו ישראל לעד כי השבת בעצמו הוא השומר אותנו) נמצא שבו בעת שזוכר את השבת הרי שכרו שיש תיכף שמירה והיינו בדבור אחד.

זכור את יום השבת לקדשו (כ, ה) פרש"י יהיה בעיניך כאלו כל מלאכתך עשויה ובאוה"ח פירש שהוא ברכה שבששת ימים תוכל לעשות כל מלאכתך ולא יהא מהרהר אחר מלאכה, והנה הזכירה היא בימי החול ימי המעשה להתעסק במלאכות גשמיות מ"מ צריך שיהיה השתוקקות האדם לשבת, וכבר בימות החול להיות מוכן לבטל מעשהו כאילו מלאכתו עשויה, בזכרו זאת יש ברכת השבת בכל מעשיו שבימות החול, וזה הענין כל שישנו בשמירה בהשתוקקות ישנו בזכירה - זכירת השבת. (שפת אמת) וכל אשר לרעך (כ, יד) כל עשרת הדברות תלויים העיקר שיהי' כך אהבה לכל ישראל וכל אחד יהיה רעך וחברך, היינו שע"י הכנעה וביטול זוכים להכתיר להקב"ה במדת כתר, והתיבות האלו הם משלימים לתר"ק עמודי אור המוזכרים בספה"ק.

אל הערפל אשר שם האלקים (כ, יח) גם בערפל רואה הצדיק את האלקות השורה בכל מקום בכל זמן ובכל דבר.

ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תעלה ערותך עליו (כ, כג) גזרת התורה שבמזבח לא יהיו מעלות דהיינו מדרגות כי אם שפוע חלק לרמזו שהאדם ישאף תמיד להתעלות רוחנית ולא יסתפק במה שכבר השיג. מי שעולה במדרגות יכול לנוח באמצע מההשתדלות ויכול גם להגיע לידי ספוק עצמי מעליותיו וידבק בו גסות רוח, משא"כ העולה במקום שפוע וחלק מוכרח להמשיך בלי הרף בעלייתו ואין חשש של עצירה וספוק עצמי וד"ל.

ורצע אדניו את אזנו במרצע וכו' (כא, ו) עיין ברש"י על ענין המרצע אוזן ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנוב. ואם מוכר עצמו אוזן ששמעה על הר סיני כי לי כל בני ישראל עבדים והלך וקנה אדון לעצמו תרצע, כוונת הדברים ע"פ המדרש שישאל מתפרנסים בזכות האמונה שהקב"ה הוא המפרנס וכח האמונה נותנת לו ברכה, ולכן אם אין לו סבלנות וגנוב או שמוכר עצמו פגם באמונה לכן בא המרצע להזכיר שאני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים למען תתחזק באמונה.

(מתוך אור התורה להר"ש מן)

וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך (כג, כה) לכאורה צ"ב מה הקשר בין ברכת המאכלים להסרת המחלה? אפשר לפרש ע"פ מ"ש הרמב"ם שרוב החולאים באים על האדם מחמת מאכלים רעים או שממלא בטנו באכילה גסה, זהו שאמר הכתוב וברך את לחמך במאכלים טובים ולא יזיקו לגוף וכן שיהיו אוכלים מעט ומתברך במעיו וממילא מתקיים והסירותי מחלה מקרבך. (עקבי אהרן)

מעט מעט אגרשנו מפניך (כג, ל) אם וכאשר תהיה שפל רוח - מעט מעט. תזכה לכך שיצה"ר לא יוכל לשלוט כך ואז אגרשנו מפניך.

עלה אלי ההרה והיה שם (כד, יב) הזהר שלאחר שתתעלה לא תפול ממדרגתך אלא "והיה שם"... (אמרי שאול ממודצ"ן)

ומראה כבוד ה' כאש אוכלת (כד, יז) המבחן לאדם אם אמנם הוא רואה כבוד ה' בעבודתו כלומר שעובר ה' באמת ובתמים הוא בזה שהוא "כאש אוכלת" כלומר שמרגיש בקרבו תשוקה לזהות כאש לעבודתו יתב"ש.

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

מייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים 9105

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

